

KONJEREJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovci

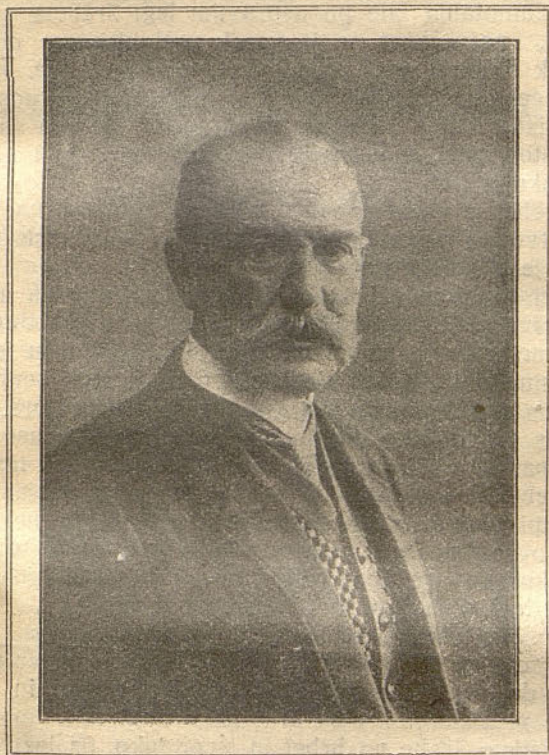
„Konjerejec“ izhaja 6krat letno

Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 1.

Maribor, dne 1. marca 1929.

Letnik VI. V.

Dr. ALFRED VITEZ PL. ROSSMANIT

Dne 20. decembra 1928 je po kratki bolezni preminul g. dr. Alfred vit. pl. Rossmanit, predsednik Zveze vseh kasaških provincijalnih društev v Avstriji, častni predsednik štajerske živinorejske zveze, kasaškega društva v Grazu in Ljutomeru in predsednik kasaškega društva v Mariboru. S pokojnikom je legel v grob eden največjih kmetijskih strokovnjakov, kojega glas je slovel izven naše ožje domovine. Bil je mož izrednih sposobnosti, globokega znanja, neutrudljiv za povzdigo kmetijskega gospodarstva, v osebnem občevanju ljubezniv z vsakim, gentleman skoz in skoz. Pokojnik je bil rojen dne 20. januarja 1859 na Dunaju, izvršil tu gimnazijske in pravne študije in se je po dosegu doktorata posvetil diplomatski službi ter bil v tej imenovan za atašea pri avstroogrskem poslanstvu v Peterburgu, kjer je bil odlikovan z redom Sv. Stanislava. Toda diplomatska služba ga nikakor ni veselila, zanimal se je za sport in konjerejo in kmalu je zamenjal diplomacijo s poljedelstvom, zapustil je Peterburg in se podal v Nedeljišče na Češkem, ker je njegov oče zanj vzel v zakup obširna posestva kneza Croy. Po štirih letih na to mu kupi oče grajščinsko posestvo v Radvanju pri Mariboru. Tu

prične njegovo plodonosno delo v vseh panogah kmetijskega gospodarstva. Njegovo posestvo je bilo kmalu vzor vsem drugim. Skoraj je ni panoge v kmetijstvu, ki je on ne bi proučil, poljedelstvo, vrtnarstvo, živinoreja, mlekarstvo, sadjarstvo, perutninarstvo, čebeloreja, hmeljarstvo so imela poznavalca, kakor ga je bilo težko najti. Toda bogate praktične skušnje, ki jih je kot skrben gospodar zbiral, ni obdržal za sebe, marveč širil z besedo med svojimi občinarji in potom dopisovanja v strokovne liste. Mnogo borbe ga je stala z nekdanjo avstrijsko vlado propaganda za rejo montafonske pasme, ki jo je končno zmagovito prestal. S konjerejo se pravzaprav pokojni dr. Rossmanit ni bavil, dasi je bilo v njegovem hlevu vedno par čistokrvnih ameriškanskih kasačev domače kmetske reje. In vendar je tej kmetijski panogi posvečal največjo pažnjo in se v tem ni strašil nikakih niti gmotnih niti časovnih žrtev. Vzreja čistokrvnega amerikanca na kmetiji, kjer naj bi opravljal vsa dela, a imel obenem vrednost in ceno sportnega konja, je bila njemu življenska naloga. To se mu je deloma tudi posrečilo v ljutomerskem srezu, kjer so bili podani vsi pogoji za uspešno rejo ameriškanskega kasača. Nevenljive so njegove zasluge v tem pogledu in ljutomerski konjerejci bodo ohranili pokojniku najboljši in najhvaležnejši spomin. Kot vnet ljubitelj konjskega sporta je skrbel, da so se redno prirejale dirke v Ljutomeru in Mariboru. Skoraj 40 let je bil predsednik kasaškega društva v Mariboru. Deset let bil predsednik kasaškega društva v Grazu, ki ga je pozneje izvolilo za svojega častnega predsednika, to častno mesto je zavzemal tudi v Ljutomeru. V konjskem sportu in reji ameriškancev je bil pokojni dr. Rossmanit veljavna in uvaževana osebnost v stari Avstriji, na vseh centralnih mestih se je uvaževalo njegovo merodajno strokovnjaško mnenje. Kot tak je imel mednarodno ime in bil sodnik pri veliki Olympia Show v Londonu. Ali izmed vseh so mu bili najbolj na srcu Ljutomerčani, njim je posvetil vse svoje dobre moči, zastavil vso svojo izredno energijo, da v težkih časih ne propade reja ljutomerskega konja in se ne uniči trud desetletij. Dasi je ostal avstrijski državljan, vendar ga to ni motilo, da bi tudi po prevratu z vso požrtvovalnostjo in ljubeznijo ne bil svetovalec ljutomerskim konjerejcem. Ni je bilo dirke, ne živinskega premovanja v mariborski oblasti vobče, kjer bi ne bil navzoč. Bil je organizator dirk v Mariboru in Ljutomeru, pomagal pa v Zagrebu, Varaždinu, Čakovcu in Ljubljani z vzgledno nesebičnostjo in vnemo. Pri mariborskem kasaškem društvu je sploh opravljal vse posle. V tem ga niti starost ni ovirala, vedno duševno čil in telesno krepak. Malo pred smrtjo je še znal pridobiti za Ljutomer žrebca Nepomuka, bil je že na smrtni postelji, ko je pisca teh vrstic prosil, da se pobrine za carine prost uvoz in njegove zadnje besede so bile: žrebec je jako dobrega rodu. Tako je bil do svojega poslednjega diha zvest ljutomerski konjereji, ki zavzema to-

liko stopnjo razvoja, da ni drugega enakega sreza v Jugoslaviji, ki bi se moglo ponašati z vzrejo čistokrvnega konja na kmetijskih posestvih. Njegova zadnja pot je bila najlepši dokaz, koliko spoštovanja in hvaležnosti je vžival pokojnik od svojih soobčanov in vseh krogov, ki jim je na srcu naša konjereja.

Časten in hvaležen mu spomin!

Selo pri Ljubljani, 29. januarja 1929.

Razpored žrebcev

na plemenilne postaje in sicer:

Cven-Ljutomer:

- 1.) števil. 109 Nepomuk,
- 2.) „ 111 Posilni,
- 3.) „ 134 Pozor,
- 4.) „ 110 Uskok,
- 5.) „ 9 Przedswit,
- 6.) „ 22 Carabas.
- 7.) „ 4 Pluto Balz,
- 8.) „ 31 Gidran,
- 9.) „ 349 Peregrin.

Spodnja Poljskava:

- 1.) števil. 80 Carlis II,
- 2.) „ 112 Derež,
- 3.) „ 16 Dahoman,

Brežice:

- 1.) števil. 73 Maestozo Bibor,
- 2.) „ 388 Furioso,
- 3.) „ 126 Blocksberg,
- 4.) „ 107 Makfilko,
- 5.) „ 36 Balzam Gregor.

Kostanjevica:

- 1.) števil. 375 Carabas.
- 2.) „ 520 Furioso,
- 3.) „ 33 Ürmeny Nonius,
- 4.) „ 20 Gidran.

Vel. Loka:

- 1.) števil. 350 Schagya.
- 2.) „ 375 Carabas.

Zabjvas:

- 1.) števil. 450 Furioso,
- 2.) „ 381 Nonius,
- 3.) „ 30 Leptir.

Selo pri Ljubljani:

- 1.) števil. 6 Othello,
- 2.) „ 108 Princ Dillon,
- 3.) „ 115 Vardar,
- 4.) „ 1 Schagya,
- 5.) „ 10 Labud,
- 6.) „ 8 Siglavy Ajša,
- 7.) „ 60 Gidran,
- 8.) „ 119 Dahoman,
- 9.) „ 116 Gidran,
- 10.) „ 7 Pluto Zecke.

Negovanje telefa ob porodu.

Dr. Kenda, drž. vet.

Vsak izkušen konjerejec je gotovo imel priliko opazovati, da se mu je rodilo navidezno mrtvo žrebe. Vzroki tega pojava so različni. Najčešče nastane pomanjkanje kisika v organizmu žrebeta vsled oviranega dotoka krvi po popkovi žili, kar ima za posledico, da prične žrebe že v maternici dihati in mu na ta način prodre plodna tekočina v pljuča; to povzroči nevarnost zadušenja. Pritok krvi po popkovi žili je lahko oviran že vsled zamotanja žile po nepravilni legi žrebeta v maternici, največkrat pa je vzrok prekinjenega obtoka pritisk žrebeta med porodom na popkove žile. Te se lahko celo pretrgajo, preden je žrebe rojeno, posebno če se isto rodi z zadnjim delom naprej. V tem slučaju ne postoji samo nevarnost zadušenja, nego tudi nevarnost izkrvavitve.

Žrebe se vsled navedenih ovir lahko rodi navidezno mrtvo, na pol ali neredko tudi v resnici mrtvo, če ravno je bilo tik do poroda še živo.

Pri navidezno mrtvem žrebetu opazimo, da ne diha, a srce mu še bije. Slabo utripanje srca občutimo, če položimo roko na levo stran prsi. V tem slučaju je treba nemudoma ukreniti sledeče: Žrebe je predvsem prenesti na zračno mesto. Nato je treba očistiti s prsti oziroma s čedno krpo nos in usta od sluzaste mase. Ob enem naj se žrebe po prsih in trebuhu previdno masira. Če žrebe še polagoma diha, naj se riblje s slamo in poškropi z mrzlo vodo. Ščegetanje s slamo po nosnicah tudi povspesuje vdihavanje, a z lahkim pritiskom na prsni koš povzročimo izdihavanje. Priporočljivo sredstvo v tem slučaju je tudi vdihavanje salmijaka.

Končno nam preostane še umetno dihanje. V to svrhu se priporoča najprej masaža srca in sicer na ta način, da vzamemo prsni koš med obe roki in ga v enakih presledkih 15—20 krat na minuto stisnemo. Nato položimo žrebe na hrbet in sicer tako, da leži glava nekoliko nižje od trupla. Prva oseba drži sprednji nogi skrčeni v kolenama in ju enakomerno pritiska proti prsam in skupaj, ter od prs in narazen. Druga oseba pa istočasno pritiska na zadnjem delu prsnega koša, ki ga drži z obema rokama tako, da palci leže v sredini ostalih prsti pa ob strani. Te gibe je ponavljati do ¼ ure. Tudi istočasno gibanje jezika je priporočljivo sredstvo. Jezik žrebeta je potegniti 15—20 krat na minuto iz gobčka, ter zopet izpustiti. Nesmiselno pa je pihanje v usta žrebeta, a zalivanje z vodo celo šodljivo. Kot zadnje sredstvo bi bilo omeniti pumpanje zraka v pljuča, ki pa mora biti jako previdno in točno izvedeno.

Po prvem dihu navadno žrebe zakašlja oziroma zaprska, ter s tem odstrani iz pljuč, odnosno iz dihal, tamkaj nakopičeno plodno tekočino in sluz. Dihanje postane nato takoj lažje in umerjeno.

Ko vidimo, da je žrebe začelo dihati, naj nam bo prva skrb, da ga osušimo. Če upoštevamo, da se je nahajalo v maternici pri toplini, ki je celo nekoliko višja od kobiline, nam mora biti jasno, da je novorojeno žrebe izpostavljeno, zlasti v hladnem hlevu znatni opasnosti prehlajenja, posebno pa še vsled tega, ker še ne more samo regulirati svoje telesne topline.

Že narava sama je v tem oziru ukrenila, da kobila svoje žrebe instinktivno prične lizati, da ga s tem očisti in osuši. Zato se to mora kobili seveda omogočiti s tem, da se ji žrebe položi k glavi, če je privezana, oziroma onemogla vsled poroda. Priporočljivo je, potrositi žrebe z otrobi ali soljo, da ga kobila rajša liže. Če

pa se kobila vsled pomanjkanja naravnega nagnenja oziroma prejake onemoglosti ne zmenj za žrebe, ga moramo čimprej potem frotiranja s slamo posušiti in nato položiti na toplo mesto v čisto slamo ali seno.

Končno ne smemo pozabiti na nego popka. Pri žrebetu se navadno popkova žila ob porodu sama pretrga, če pa se to ni zgodilo, je treba žilo tik ob popku prevezati s čisto, pomožnostjo prekuhano nitjo ali ozkim trakom, ter jo nato nekoliko centimetrov nižje odrezati s čistimi škarjami. Nato se iz žile iztisne ostanke krvi ter opere s kakim razkuževalnim sredstvom. Zanimarjenje popka se posebno pri žrebetu jako rado maščuje.

Podedljivost slabih lastnosti konja.

Dr. Kenda, drž. veterinar.

Razen dednih napak, ki sem jih opisal v 3. številki »Konjerejca« z leta 1927, je na osnovi mnogobrojnih izkustev dokazana tudi podedljivost dobrih in slabih lastnosti konja. To je dejstvo, ki mora biti pri smiselni konjereji vsekakor vpoštevano.

Po temperamentu dele stari konjerejci konje v 2 vrsti. Prvi so dobrega, a drugi zlobnega značaja. Razdelitev na takozvani živahni in flegmatični temperament se manaša bolj na vstrajnost, gibkost, odnosno okornost.

Že znameniti nemški konjerejec Hartmann je leta 1786. pokrenil vprašanje o podedljivosti zlobnega temperamenta konjev. Po njegovih izvajanjih se ne podedujejo le poteze odnosno linije in oblike telesa, nepravilne noge itd., temveč tudi duševne dispozicije. Plašljiv, uporen oziroma zloben konj prenese te svoje lastnosti na svoje potomce. Razlikovati pa je treba med prirojeno in pridobljeno slabimi lastnostmi in med onimi, ki so bile konju slučajno odnosno vsled slabega ali surovega ravnanja pridonešene. Zadnje nimajo za podedovanje izrecnega pomena.

Hartmann povdarja ponovno, da se na sinu često opazja živahni temperament matere. Prejšnji pisci o konjereji so obračali pozornost podedovanju očetovih lastnosti, kar je bilo seveda očitvidnejše, če vpoštevamo, da je dober žrebec oplemenil na tisoče kobil. Hartmann pa izrecno povdarja podedljivost temperamenta po materi. Istega mnenja je še mnogo drugih znamenitih konjerejcev prošlega stoletja.

Napake temperamenta, zlobnost in upornost se po Wranglu prenesejo s skoraj matematično sigurnostjo na potomstvo. Po njegovem mnenju je neumestno kobile, ki so se izkazale pri dojenju hudobne napram žrebetu, zopet pripuščati, kajti kobile, ki so se prvič izkazale zlobne napram sesajočemu žrebetu, navadno tega niso storile vsled neizkušenosti oziroma ščegetavosti, temveč iz prirojene zlobe in se napram poznejšim potomcem enako ponašajo.

Tudi po Hoffmannu preidejo slabe lastnosti značaja redovito na mladiče in to posebno brcanje, grizenje, pobegljivost in upornost. Cele konjske familije, ki so sicer kazale izvrstno uporabnost, so se morale opustiti vsled nevarnosti za človeško življenje prilikom oskrbe. Tudi žrebeta razdražljivih kobil lahko postanejo vsled neprimerne oskrbe v kaj kratkem času najzlobnejše živali.

Slabe lastnosti temperamenta zahtevajo pri žrebetih izkušenega konjerejca, če se hoče iz njih napraviti

uporabne živali. Izkušnje so dokazale, da taki konji celo po petih letih starosti vsled neprimerne ravnanja lahko postanejo hudobni.

Ugotovljeno je nadalje, da se istotako podedujejo tudi zahrbtne lastnosti navidezno mirnih in flegmatičnih konjev. Znan je n. pr. slučaj, da sta dva dirkalna polnokrvna konja od iste kobile a od različnih žrebcev — po svoji materi podedovala neprijetno lastnost, da sta se pri dirkah naenkrat ustavila in se obrnila nazaj. Ker sta bila trenirana pri dveh različnih posestnikih, to sigurno ni bila napaka treninga, nego podedovana lastnost po materi. Ne samo pri polnokrvnih konjih, kjer se posebno izrazito podedujejo napake temperamenta, temveč tudi pri polukrvnih so opisane cele familije, ki se niso dale vpreči.

Od podedljivih napak temperamenta spadajo v Nemčiji upornost, hudobnost (brcanje in grizljivost), plašljivost in pobegljivost med postavne napake.

Poročilo

predsednika „Kola vozačev in jahačev v Ljutomeru“ za leto 1928.

Koncem decembra lanskega leta umrli predsednik »Kola vozačev in jahačev v Ljutomeru« gosp. Alfred Rossmanit je izdal lansko leto na društvene člane poročilo, v katerem jih vzpodbuja k pravilni konjereji ter opozarja na nekatere glavne napake, ki se jih vedno opazja pri reji in na dirkah. Ker govori v tem poročilu o predmetu, ki je važen za vsakega konjerejca in ki je vedno aktualen, ga prinašamo v celoti kakor sledi v vpodbudo in premislek vsem konjerejcem:

Vi ste s svojo staro kasaško rejo dosegli že mnogo lepih uspehov, toda pri danem materijalu bi bili še vse drugačni uspehi mogoči in še mnogo lepši bi se mogli dosegati v bodoče, če bi bila udeležba na dirkah večja in bi vendar enkrat že izginile težke napake pri vzreji kasačev.

Če pričnemo s plemenjenjem, moramo pri tem opozoriti konjerejca, da pazi na pojanje kobile in tako to pravočasno pripusti žrebcu. V žrebčarni je v plemenskem listu brezpogojno navesti v registru vpisano ime kobile (ne pa samo njen rod). V žrebčarni se mora točno voditi knjigo reje, kar pa je naravnost nemogoče, če se mora še le ugabati ime kobile. Žrebe je treba že takoj v rojstnem letu prijaviti »Centrali kasaških društev« radi vpisa v register, kar stane samo Din 10.—. Toliko časa dokler ni žrebe registrirano, se tudi se more vpisati v knjigo reje in ta je vsled tega nepopolna.

Pri žrebetih se mora izkoristiti prednosti, ki jih nudi Cven in zadruga za vzrejo žrebet pri izvrševanju svoje važne naloge nuditi mora. Vse premalo je žreba di na Cvenu!

Zakaj se je pričela že pred 35 leti reja kasačev v ljutomerskem okraju?

Ker je bila pri vsej priznani zunanji lepoti ljutomerskih konjev njih mehkužnost že takrat tako splošno znana, da je njih ugled trpel. Izredna trdnost kasačev je plod več kot poldrugo stoletje stare, v prvi vrsti na hitrost in krepkost vsmerjene reje. Nič ni jasnejše, kakor da ta v svetlobi, zraku in trdem delu vstvarjena kri, ne prenaša ničesar težje ko hlevsko vzrejo. Da si to pleme, če se mu vzamejo naravni predpogoji umne vzreje, da duška na drug način, to je s prilaščanjem

slabih navad in razvad, ki bi bile še mnogo hujše, če bi ne bilo dveh posebnih lastnosti razumnosti in dobrega temperamenta kasaške reje. Žrebe mora biti vsaj pet mesecev na paši, v zimskem času pa dnevno vsaj eno uro v tekališču ali sadovnjaku.

Še predno se žrebe vprega, naj se priuči mirnemu vzdigovanju nog in kadar je vpreženo, naj se navadi na mirno stoji. S potrpežljivostjo in mirnostjo konjerejca naj se privadi na motorna vozila in njih ropot, skratka žrebe naj bo že v zgodnji mladosti dobro vzrejena žival. Kupec nikakor noče biti dreser konj, to je naloga konjerejca in ta naj si vzame k srcu: S prodajo konja še ni stvar izvršena, zadovoljen kupec dovede dva nova kupca, nezadovoljen pa odvrne pet drugih od kupčije.

Vzreja brez pravičnega gibanja živali je nemogoča. Mlada grla morajo praviloma vršiti lahka dela in večkrat na krajše proge hitreje voziti. Vprega mladega konja z namenom, da se mu nudi pravilno gibanje, je — žal — nepoznana stvar. Pol ure prav vporabljene in dnevno, zadošča za silo. Toliko časa pa si mora konjerejec vzeti ob vsakem času, skrajša naj si čas za obisk gostilne in prihrani si pri tem še denar. Vožnja z mladim konjem mora biti pravemu konjerejcu naravnost veselje in užitek. Vožnja z mladim konjem, ki stoji neprestano v hlevu in je nabit kot naboj, ni le nikaka zabava, marveč je združena z nevarnostjo za žival in vozača. Oprema in voz morata biti v brezhibnem stanju, drugače se kaj rado pokvari mladega konja. Če ima tako mladi kasač pravilno gibanje, pač najlažje dozna konjerejec za njegove sposobnosti v hitrosti. In še drugo je važno, pri vpoštevanju teh navodil bo došlo tudi vedno več konjerejcev na dirkališče. Vzpodbuda k temu naj ne bodo — žal — silno skromno odmerjene nagrade, marveč uspeh konja v dirki, kar je velike važnosti za rejo in prodajo, ker le konj z dokazano kasaško sposobnostjo more imeti dobro kupno ceno: To tako radi pozabljajo mnogi naši konjerejci.

Za konje, ki niso videli nikoli dirkališča, zahtevajo isto kot bi dokazali uspeh pod 1:50, naravno, da ostanejo taki konji neprodani. Konjerejec mora imeti smisla tudi za trgovanje, ne pa, kakor hitro se pokaže kak kupec, zahtevati nesmiselno ceno, konja pa potem še eno leto hraniti in ga nato prodati čisto na tihem za polovico tega, kar smo zanj že imeli!

Videl sem nekoč 5letnega žrebca, ki še ni bil nikoli vprežen in je lastnik zanj zahteval Din 25.000.—!

Vsi naši konjerejci — izjem je le malo, so pa jako hvalevredne — se morajo končno priučiti najenostavnejših načel treniranja. V prevodu živinozdravnika Vebleta se ravnokar objavlja v »Konjerejcu« najboljšo delo v tem predmetu izpod peresa enega izmed najboljših strokovnjakov.

Pri nas se pričinja ponavadi komaj en mesec pred dirkami s krmljenjem ovsa! Temu nasproti bi bilo mnogo bolje dajati mlademu konju vedno nekaj ovsa, namesto da s senom razsipamo kakor po navadi v rodnih letih.

Nato običajno konja divje poženemo in ga tako dolgo gonimo, da se utruji in začne popuščati v hoji. To je največja napaka, ki si jo sploh moremo misliti! Namen treninga je ojačiti pljuča, srce in mišice polagamo tako, da omogočajo jako nagel tempo na relativno kratki progi. Jasno je torej, da smemo to naglo delo podaljševati le stopnjema in počasni (s pomočjo počasni rastočih davk ovsa), toda nikdar na celo daljino dirkališča. Če je dirkanje, ki zanj treniramo, namenjeno za progo 2000 m, pričnemo s 500 m z naglim tempom in ga pola-

goma stopnjujemo do največ 1700 m, toda v nobenem slučaju do utrujenosti.

V početni trenazi naj jenjamo v momentu, ko konj najhitreje teče. To vajo na kratko distanco lahko izvršimo dvakrat na teden, nikakor pa ne dnevno. Tudi moramo pred vsako prvo hitro vožnjo tisti dan najmanj 3 km počasi voziti. Tudi pri najenostavnejši kmečki trenazi je pet tednov najkrajši čas. Mnogo naših konjerejcev pa vozi danes tudi po trikratni dirkalni distanci v naglem tempu, naravna posledica tega je, da teče konj pri dirkah za 5 sekund počasneje, ko pri poskusnih vožnjah. V naslednjem navajam primer, kako bi se naj približno treniralo, pripominjam pa, da moramo vedno nehati, kadar zapazimo, da konj pričinja pešati. Ne glede na to, da utrujenost učinkuje na pljuča in srce v nasprotnem smislu kot pravilen trening, ona povrh tega konja še omaloduši ter mu skazi veselje do hitrega teka, ki edino zamore prinesiti mlademu konju uspeh.

V ponedeljek: 3 km počasen tek (kas),
500 m malo hitreje,
500 m naglo.

V torek: 3 km počasen tek,
500 m malo hitreje,
600 m naglo.

V sredo: isto, 500 m naglo,
po četrtturnem odmoru ponovno 500 m naglo.

V četrtek: odpočitek.

V petek: 3 km počasen kas,
600 m napol hitro,
700 m naglo.

V soboto: isto, nato 700 m naglo in po odmoru 700 m zopet v naglem tempu ponoviti.

V nedeljo: odpočitek.

Na ta način dalje do okoli 1600 m nagle vožnje, pri čemer pa je potreba 3 dni v tednu za odpočitek.

Zadnji dan pred dirkami nobene nagle vožnje! Po trenazi vozimo s konjem počasi naravnost domov, ne da bi na potu kje postajali.

Če preskoči mlad konj v dir (galop), ga moramo mirno spraviti zopet v kas s tem, da nategnemo istočasno počasi obe vajeti. Nikakor pa ne smemo mladega konja onostransko trgati, sicer izpusti konj vajeti iz strahu in se ne priuči nikoli več, da bi se ujel v diru brez izgube časa.

Vozač mora natanko opazovati, če se konj ne kreše po nogah, v slučaju da se, mora konju takoj nogo pravilno zavarovati z obvezo, sicer se kite odebele ali pa kolena zatečejo in konj je pokvarjen. Če se konj v naglem teku poškoduje, je konec njegove sigurnosti v hitrem teku, kajti konj čuti čisto natanko, da se v pasu in diru ne poškoduje.

Zadnji čas je, da se hlevna nega končno vsaj malo izboljša in sicer brez finančnih žrtev za konjerejca. Hlev izčistimo dnevno večkrat, med posamezne konje obesimo stelne drogove, ne dopuščamo, da stojijo drug poleg drugega kakor krave. Vsaka plemenska kobilica mora imeti zaprto pregrado (box), v kateri hodi prosto. Konje privezujemo na dolgo, da morejo udobno ležati, sicer konja kruto trpinčimo in mu jako škodujemo. Privezovalne jermene, ki tečejo skozi obroče ob jasliah, moramo na koncih obtežiti z lesenimi kroglijami, da ne nastanejo vedno vrvne rane. Potem se bodo tudi zmanjšale vedno se ponavljajoče nezgode v hlevih.

Društvo z najboljšim vodstvom in tudi najboljši žrebci morejo razviti svoje sile le tedaj, če so konjerejci voljni, da se tudi česa naučijo in s svoje strani pravilno ravnaajo. Točno naj se pobirajo in plačujejo letni prispevki, ki so itak tako skromni. Vsak konjerejec naj bo član društva in pridobiva društvu tudi prijateljev in podpornikov!

Kasaški sport v letu 1928.

Leto 1928 znači za naš kasaški sport težko krizo. Še ona mala subvencija, ki jo je doslej naklonjevala vlada iz državnih sredstev, je to leto odpadla, ker jo je vlada brisala v svojem proračunu. Iz tega razloga niso bila naša kasaška društva v štaniu, da prireajo dirke, kakor prejšnja leta, marveč so morala svoje kasaške priredbe skrčiti na najmanje, a nekatera društva v obče niso mogla prirediti dirke. Tako je priredil Ljutomer in Čakovec spomladansko in jesensko dirko, Maribor in Zagreb samo jesensko, prvi le s požrtvovalno pomočjo krajevnih faktorjev, drugi v zvezi z moto-klubom. Ljubljana in Varaždin nista priredila dirk. Maribor, ki je z ozirom na ljutomerski srez naravno središče kasaškega sporta, je prejšnja leta imel vedno po dva dneva spomladi in jeseni.

Nerazumevanje, brezbriznost merodajnih faktorjev je skoraj onemogočila obdržanje dirke za Jugoslovanski derby, za kojega je nagrade doslej dajala vlada. Centrala in posamezna društva so ponovno intervenirala na pristojnih mestih za podporo, toda brezuspešno. Končno se je poizkusilo potom velikega županstva v Mariboru doseči vsaj podporo pri upravi državne razredne loterije, ki razdeljuje po svojih štatutih čistih dobičkov za povzdigo kmetijstva, pa tudi zama. Tako se je dogodilo po desetih letih prvič, da se ni mogla izvršiti dirka derby spomladi, kakor bi to moralo biti in ker tudi ni bilo izgleda, da bo moglo prirediti kasaško društvo v Mariboru svojo jesensko dirko, se je Centrala odločila, da priredi sama dirko Jugoslovanski derby brez vsakega drugega kasaškega sporeda v nedeljo predpoldne, dne 8. julija. Temu so prisostvovali samo lastniki derby-kandidatov in nekateri posebno vneti prijatelji konjskega sporta. Zmagovalka je bila Bessie (Monte Christo-Bondera) iz kobilarne Turnišče in v posesti g. K. Weitzl v Mariboru v času 1.37, vozil je g. Fran Filipič iz Maribora. Drugi je bil žrebec Jaromer iz iste kobilarne (1.38), tretja Nelka g. Alojzija Slaviča iz Benovcev (1.41), četrta Originell g. Skoberneta iz Celja (1.43), in peta Illica (1.48). Podčrtavamo lep uspeh Netke iz domače kmetske reje, ki je dalje časa vodila in le mal pogrešek je zakrivil, da ni bila na prvih dveh mestih. Da se je obdržal derby pod takimi okolnostmi, je bilo pač samo v naši državi mogoče. Kako velikansko zanimanje vlada za derby pri vseh narodih, le pri nas naravnost neverjetna brezbriznost!

Zanesljivo upamo, da bo sedanja vlada, v kateri so priznani strokovnjaki, posvečala konjskemu sportu kot važnemu faktorju za povzdigo konjereje potrebno pozornost in mu naklonila izdatno podporo. Vpoštevati treba pri tem, da naši konji z najlepšimi uspehi dirkajo v inozemstvu, Češkoslovaški, Avstriji in Madjarski, da to podkrepimo, navajamo, da držita še danes svetovni rekord v dvovpregi kobilu Silvia in Lissette, spominjamo tudi na ljutomerskega Mesuda in v zadnjem času na So-ja iz kobilarne Turnišče. Vse kulturne države na svetu ustavljajo v svoje proračune naravnost ogromne vsote za to vrsto sporta v dobri veri, da s

tem najbolje pospešujejo v domači deželi konjerejo. In naša država, ki je predvsem agrarna, ni imela smisla za povzdigo domače konjereje. Ako bo pa sedanja vlada uvaževala važnost kasaškega sporta in mu s primerno podporo omogočila povoljni razvoj, je pričakovati, da se ta ne bo gojil le v zapadnem delu naše države, marveč tudi v naši prestolici Beograda in vseh večjih mestih naše domovine. S tem bi brezdvomno prišli naši ljutomerski konjerejci na svoj račun, kajti dvignilo bi se zanimanje in povpraševanje po ameriškanskih kasaških.

Oblastni odbor je hvalevredno priskočil na pomoč, ali na žalost le v nezadostni meri. Naj bi se na tem mestu uvaževalo, da ljutomerski kmečki hlevi nadomeščajo drage uprave oblastnih žrebčarn ali kobilarn. Zategadelj se ne bi smelo štediti s podporo našim kasaškim društvom. Res je, da je v oblastnem proračunu precejšen znesek za premovanje konj. Razmišljati pa je treba, ali ni dirka važnejša od premovanja. Pri prvi mora že konj dokazati svojo sposobnost za hitrost in vstrajnost, dočim se pri drugem gleda le na pravilno vzrast konjevo. In večkrat ni najlepši konj tudi najboljši konj. Hočemo pa s tem samo povdariti, da je tudi dirke treba na merodajnih mestih podpirati in tudi konjerejsko društvo bi moralo vsako leto votirati neko vsoto za podporo kasaškim društvom. Prav tako bi zaslužila Zadruga za vzrejo žrebet na Cvenu pri Ljutomeru večjo državno in oblastno podporo, ako hočemo, da ona uspešno vrši svojo nalogo.

Leta 1928 je plemenil na Cvenu Rodaun in kratek čas tudi Monte Christo. Rodauna je kupila bavarska vlada, Monte Christo pa je prodan v Vojvodino. Tako smo izgubili dva najboljša žrebca privatne lasti, ki sta dala zlasti prvi najboljše produkte z izrednimi rekordi in neoporečne rasti. Če se je bavarska vlada zanimala za Rodauna in si ga pridobila, zakaj vendar ne naša! Ker smo ostali tako brez dobrih žrebcev, je bilo vprašanje nabave dobrega žrebca aktualno. Pokojnemu dr. Rossmanitu se je posrečilo dobiti žrebca Sixtusa, ki se je s pomočjo države in oblasti nabavil za Ljutomer. Ali moral se je vrniti, ker ni hotel ploditi. Kot nadomestilo se je zopet s posredovanjem g. dr. Rossmanita kupilo v decembru Nepomuka, ri. žrebca, oddojenega 1912 v Madžarski od Border Knight-Brook Leyburn in Silent Brook. Rekord ima 1.26. Upamo, da bo zadovoljil naše ljutomerske konjerejce.

Od državnih žrebcev so na Cvenu plemenili Prinz Dillon, Pozor, Posilni in Uskok. Niso to prvorazredni žrebci in želeti je, da se država pobrine za res prvovrstni material.

Od krajev, ki so še v kmetski posesti, je bila najuspešnejša Slavičeva 4letna Nelka, ki je izboljšala svoj rekord na 1.35⁰ in pridobila največ nagrad.

V preteklem letu so prvič startali Monte Christovi potomci iz domače kmetske reje in je bil med temi najuspešnejši Radoslav g. Razlaga iz Sitarovcev, mnogo obeta tudi g. Bunderla Robinson, ki je priznana ena najlepših živali. Prihodnje leto pa bodo prvič na dirkališču Rodaunovi potomci iz kmetske reje. Potomci teh dveh žrebcev bodo znatno poboljšali kri ljutomerskih amerikancev, žal da jih nimamo več.

Želeti je, da postanejo ljutomerske dirke na Cvenu splošne s popusti za konje v kmetski posesti. Priporočal pa bi tudi, da se v jeseni priredi dirka za dvoletne konje. S tem bi se doseglo, da se priučijo vožnji že mlado žival in to navadi tudi na podkovanje. Samoobsebi je umevno, da bi pri tem treningu trebalo dvojne previd-

nosti, da se ne dogodi kakor lansko leto, ko je vsled nepredvidnosti pri treningu poginila zmagovalka v derbyju za leto 1925 Nadina.

Ob koncu ponavljam željo, da bi se merodajni faktorji ob zadnji uri vendar pobrigali, da ne propade važna panoga narodnega gospodarstva v ljutomerskem srezu reja ameriškega kasača, za katero se je uad pol stoletja delalo z velikim trudom in denarnimi podporami, da se jo je dvignilo do današnje stopnje. N.

Društvene in druge krajše vesti.

Glavni odbor ima svojo sejo dne 9. marca ob 10. uri v hotelu »Črni orel« v Mariboru. Takrat se bode določilo, kedaj se vrši društveni občni zbor.

Jugoslovenski kasaški derby za leto 1929 se bo obdržal dne 20. maja na dirkališču na Teznu pri Mariboru. Prijavljenih je 16 derby-kandidatov, med temi so konji iz ljutomerske kmečke reje: Robinson, Irska, Eta, Prima, Radoslav in Firla.

Kolo jahača in vozača v Ljubljani prireja svoje dirke 30. maja in 2. junija v Ljubljani.

Kolo kasača za poboljšanje zapreznog konjarstva kraljevine SHS se je osnovalo v Beogradu in imelo dne 24. februarja 1929 svoj ustanovni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Jovan Jovanović in za glavnega sekretarja g. Kerim beg Rataj. Veseli nas, da se je tudi v naši prestolici zbudilo zanimanje za kasaški šport in želimo novemu društvu najlepših uspehov!

Komisar oblasne samouprave je z odlokom z dne 11. februarja 1929 šte. 3002/29 odločil, da bode v upoštevanja vrednih slučajih subvencioniral od privatnikov nakupljene plemenske žrebce, če so domače vzreje do 50% nakupne vsote, če pa so uvoženi originalci, pa z največ 10.000 Din.

V to svrhu določena vsota je omejena in je stavljen pogoj, da se te vsote zamorajo dati le zanesljivim rejcem in to tje, kjer bodo žrebci res plemensko dobro izrabljeni.

Najbolje je, če se interese oglasi pri licencomisijah.

Tej številki prilagamo položnice s prošnjo, da se iste vsi člani poslužijo, ter nam nakažejo članarino za leto 1929 v iznosu po Din 20.—.

Vsota z ozirom na to, da dobi vsak član brezplačno »Konjerejca«, pač ni velika. Naša organizacija se zdrži je le s članarino in je brezdvomno tekom svojega 10letnega obstoja storila veliko dobrega v prid konjereje.

Vsakdo, kdor se praktično s konjerejo peča ali je pa prijatelj konja, naj podpira našo organizacijo s tem, da ostane naš član ter nam pridobi še nove člane.

Kdor pa je za letos članarino že odposlal, naj pa hranj položnico za drugič.

Nadaljevanje članka »Dirkalni kasač« sledi v prihodnji številki.

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše vrste za lahko in težko vožnjo, kakor tudi razne potrebščine:

DEŽNE PLAHTE

za konje in vozove, svetiljke za kočije, bičevnike, brzde, kresalnike za noge. Dalje velika izbira potnih kouvčkov, ročnih torbic, listnic, nahrbtnikov, gamaše i. t. d. Nagobtniki in ovratniki za pse

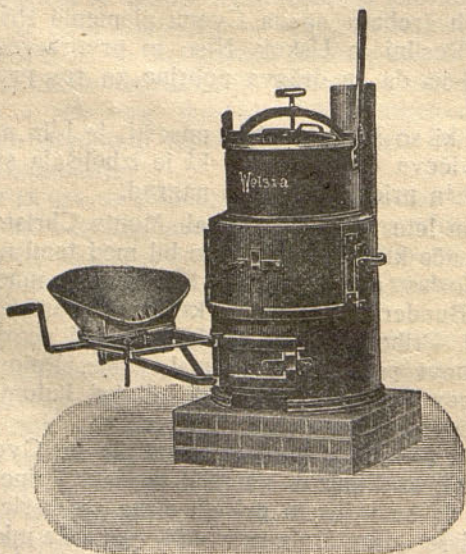
GOVILNI JERMENI

za mline in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 Slomškov trg št. 6
MARIBOR

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjkovci, predstavnik: Fran Veble, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: Stanko Detela. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj — Oba v Mariboru.

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO PINTER & LENARD

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

BRZOJAVI: PINCEN MARIBOR - TELEFON 282

SKLADIŠČA SE NAHAJAJO V
MLINSKI ULICI 2 IN 12-14

NA DEBELO

NA DROBNO

